

מסורת הש"ס

(א) כתובות נע,

הגהות הב"ח

- (א) הר"ן ד"ה גבי זבינא וכו' ופירוט צידל:
- (ב) ר"ה לאומר ד"ה הכא נמי הד"ס:

הגהות מהר"ב רנשבורג

- (א) בהר"ן ד"ה מי דמי טו דהיינו לאחר י"ב חודש. ממקל מלות י"ב חודש וי"ב עשר שנים:

מוסף רש"י

מי לא קדשה. אם מכרה וסור ולקחה (כתובות נט). השתא ביריה היא. שהרי עכשיו שלו ופי היכי דאילו קדשה השתא קדשה. כי אמר נמי מיקדש לקמיה קדשה (שם). הא לא דמי. מסקנא דקדושה היא (שם). מתקוף לה רב פפא מי דמי כו'. התם גבי שמכתיך און לו עכשו צה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדש דבר שאינו שלו, הכא גופה צידה הוא והכי וקדשו ידי אמרה (שם). ע"ש הגירסא (בגמ'). הא לא דמי. מסקנא דלמקפחיה היא (שם). הא לא דמיא אלא כו' לעשר שנים. לא דמי לעלה זו שמכתיך און סתם. אלא לאומר שדה זו שמכתיך לעשר שנים, דאין צידו לפדותה ולהקדישה עכשיו, דקדשה. דהא שלו היא (שם נט).

רש"י

אמר ר' אילא ומה אילו אומר לחברו שדה זו שאני מוכר לך. כלומר שעדיין היא צידו להקדישה שלא החלטהיה לך מכל וכל: **לכשאקחנה ממך.** לכשאחזור ואקחנה ממך תקדיש: **מי לא קדשה.** מי לא חייל שם קדושה עלה לכשאקחנה מזה. הכא נמי גבי האי איתתא כי אמרה יקדשו ידי לעושיהן לאחר שתתגרש דודאי חיילא עלייהו שם קדושה: **מי דמי.** כלומר מי דמיא מילתא דאשה למילתיה דהאי גברא הכא האי גברא דמוזן שדה זו אחתי צדיה היא שעדיין לא מכרה ודיקא נמי דקתני שאני מוכר לך ולא קתני שמכרתי להכי יכול להקדישה לכשאחזור ותצא לרשותו: **אבל.** הא איתתא כי מקדשא מעשה ידיה כלום יש צידה שום כח והלכך אף על גב דלמר גבי מוכר שדה יכול להקדישה לכשאצטא לרשותו גבי אשה לא אמר: **אלא.** הא דאשה לא דמיא אלא לאומר כו' וכי היכי דהתם לא קדשה משום דלא קיימא שדה צרומיה שהרי כבר מכרה הכא נמי לגבי הך איתתא לא קדשי מעשה ידיה: **גבי זבינא פסיקא (למילתיהו).** דגופה (ב) לפירות צידל ללוקח: **גבי אשה מי פסיקא מילתא.** מי הויא גופה לצעל והתם גבי אשה דינא היא דתיקדוש: **הא לא דמיא**

אלא לאומר לחברו שדה זו שמכתיכיך לך לכשאפדנה ממך תקדיש. דהתם אפי' דלא קדשה השתא קדשה לקמיה הכי נמי גבי אשה: **שדה צידו לפדושה.** כל אימת דבעי אהכי מני לאקדושה מהשתא: **אשה צידה להגרש.** בתמיה. והאילו און צידה להתגרש לא חייל הקדש למעשה ידיה לכשתתגרש: **לאומר לחברו שדה זו שמכתיכיך לך לעשר שנים וכו' מי לא קדשה.** דהשתא און צידו לפדותה עד עשר שנים ולכשיפדנה קדשה דחייל עלה קדושה מהשתא (ב): **הכא נמי גבי אשה אף על גב דאין צידה לגרש עלמה כי מיגרשא חיילא קדושה על מעשה ידיה: הסם קין.** גבי שדה איכא זמן קצוב לעשר שנים וכיון דאיכא זמן קצוב דמי כאילו יש צידו לפדותה לאלתר: **אשה מי יש לה קיפואה.** לידע אימתי תתגרש: **אלא**

שדה שמכתיכיך לך לכשאפדנה ממך תקדיש דקדשה משום דגופה שדה צרומיה קדשה חל עלה ההקדש חל על שפדנה. והיה דאמרין צפרק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר צית לחצירו והקדישו משכיר הדר צו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי כבר כתבתי צפרק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דהיה צמעשכיר צית סתם היא ולא צית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר צית אחר: **מסקנא** ליה רב שישא צריה דרב אידו מי דמי שדה זו צידו לפדושה. ומש"ה כי אמר לכשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל צבידו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש בתמיה וכיון שאין צידה שיחול נדרה כשתרצה כי אמרה נמי לכי מגרשה לא חייל. ומקשו הכא אשה נמי צידה היא שיחול נדרה כל שעה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרב הונא דלמר (כתובות נח): יכולה אשה שתאמר לצעלה איני נונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן צו נורי דלמר יפר לאו משום מה שפאשה חייבת לעשות לצעלה בכל שבע תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שם עשרה סלעיים בגליל דאי משום הני צלחוד ליכא למימר שמה אגרשה ותהא אסורה לחזור להכי אפרשר לצעל ליהר ממנה צכך אלא הכא צאוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שבע מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבסת וכולהו אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו צמלאכות הללו ומהני מלאכות לא כל הימנה להפקיע עצמה שאינן תחת מוונות שתאמר איני נונית ואיני עושה הלכך אין צידה להפקיע עצמה מהן שלא תעשה אותן לצעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש בתמיה: **הא לא דמיא.** פירוט אלא אי מדמיית לה להא דדאי דמיא לאומר לחברו שדה זו שמכתיכיך לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צידו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צידה להתגרש קודם אסור: **מי דמי הסם קין.** גבי שדה איכא קיפואה לפדותה דהיינו לאחר אי שנים עשר חדש ומשום הכי מני מקדיש לה מעכשיו הכא לא קין גבי אשה לית ליה קיפואה דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צעודה תחתיו:

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים ר"ן פו.

אמר רבי אילא ומה אילו האומר לחברו שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדיש מי לא קדשה. הא דפשיטא ליה לרבי אילא דכה"ג קדשה לאו ממנתי' וממנתיא שמיע ליה הכי אלא סברא דנפשיה קאמר דודאי קדשה ומדמי ליה הכי דהיי דודאי צבידא ליה דטעמא דקדשה מפני צברשותו היא עכשיו דהא כשמכרתי לך איהו גופיה מודה דלא קדשה אפי' סבידא ליה דקונס קונס שאני עושה אית ציה חד דלא דמי לאומר לחברו שדה שמכרתי לך דלא קדשה משום דצבידי פסיקא מילתא כדאמרין לקמן דגופא ופירא ציד לוקח מה שאין כן אשה דכיון דגופא צידה הוא ומעשה ידיה היא שמוכה צכל יוס לצעל כשדה זו שאני מוכר לך עדיף מינייה צבידו להקדיש עכשיו קונס דאשה נמי אית ציה חד צד למעליותא טפי משהו משום דצדה צין שעת הקדשו לשעה שיחול דהיינו לכשאקחנה יש זמן שהשדה יוצא מרשות מקדיש לגמרי גופא ופירא מה שאין כן גבי אשה שגופה לעולם צרשותה הוא ומשום הכי סבידא ליה דכי היכי דצדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדיש קדשה אשה נמי כי אסרה מעשה ידיה על צעלה לכי מגרשה חייל כך נראה צעיני. ואפי' הכי אסקיף

ליה רבי ירמיה דלא דמי דללמא האי צד דאיכא צדה למעליותא דמני מקדיש לה מהשתא עדיף טפי מההוא צד דאיכא צדה דגופה צידה הוא דמאי נפקא מינה כיון דלא מציא לאסור שיחול איסורה עכשיו עד שתתגרש הא לא דמיא אלא לאומר לחברו שדה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך תקדיש דלא קדשה משום שאין צידו להקדישה עכשיו ונמי דכוותה היא: **מסקנא** רב פפא מי דמי גבי זביני פסיקא מילתא. נהי דודאי שפיר קא דחית דליכא למיגרש אשה משדה זו שאני מוכר לך דלא דמיין כדקאמרתי אפי' מאי דבעית למפשט לאידך גיסא דלא חייל קונס ידיה משדה זו שמכרתי לך ליתא דגבי זביני פסיקא מילתא דגופה שדה ופירא ציד לוקח ומשום הכי לא קדשה אבל גבי אשה כיון דגופה צידה הוא איכא למימר דקדשה ואדרבה איכא למיפשט הכא דקדשה מהאומר לחברו משום דהקדש דמים הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל על שפדנה. והיה דאמרין צפרק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר צית לחצירו והקדישו משכיר הדר צו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי כבר כתבתי צפרק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דהיה צמעשכיר צית סתם היא ולא צית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר צית אחר: **מסקנא** ליה רב שישא צריה דרב אידו מי דמי שדה זו צידו לפדושה. ומש"ה כי אמר לכשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל צבידו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש בתמיה וכיון שאין צידה שיחול נדרה כשתרצה כי אמרה נמי לכי מגרשה לא חייל. ומקשו הכא אשה נמי צידה היא שיחול נדרה כל שעה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרב הונא דלמר (כתובות נח): יכולה אשה שתאמר לצעלה איני נונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן צו נורי דלמר יפר לאו משום מה שפאשה חייבת לעשות לצעלה בכל שבע תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שם עשרה סלעיים בגליל דאי משום הני צלחוד ליכא למימר שמה אגרשה ותהא אסורה לחזור להכי אפרשר לצעל ליהר ממנה צכך אלא הכא צאוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שבע מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבסת וכולהו אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו צמלאכות הללו ומהני מלאכות לא כל הימנה להפקיע עצמה שאינן תחת מוונות שתאמר איני נונית ואיני עושה הלכך אין צידה להפקיע עצמה מהן שלא תעשה אותן לצעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש בתמיה: **הא לא דמיא.** פירוט אלא אי מדמיית לה להא דדאי דמיא לאומר לחברו שדה זו שמכתיכיך לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צידו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צידה להתגרש קודם אסור: **מי דמי הסם קין.** גבי שדה איכא קיפואה לפדותה דהיינו לאחר אי שנים עשר חדש ומשום הכי מני מקדיש לה מעכשיו הכא לא קין גבי אשה לית ליה קיפואה דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צעודה תחתיו:

עין משפט גר מצוה

לה א מיי פ"ו מהל ערכין וזרמין הלכי נט:
לו ב מיי פ"ו מהל ערכין וזרמין הלכה כו סמג עשין קלב טו"ע ק"מ סימן י"ב ספי"ן ט:
לו ג ד מיי שם הלכה נט:

תוספות

אמר רבי אילא. שינויא הוא ומה אילו האומר לחברו וכו' מי לא קדשה. אם מכרה וסור ולקחה (כתובות נט). השתא ביריה היא. שהרי עכשיו שלו ופי היכי דאילו קדשה השתא קדשה כי אמר נמי מיקדש לקמיה קדשה (שם). הא לא דמי. מסקנא דקדושה היא (שם). מתקוף לה רב פפא מי דמי כו'. התם גבי שמכתיך און לו עכשו צה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדש דבר שאינו שלו ולא דמי לעלה זו שמכתיך און לו עכשו צה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדש דבר שאינו שלו, הכא גופה צידה הוא והכי וקדשו ידי אמרה (שם). ע"ש הגירסא (בגמ'). הא לא דמי. מסקנא דלמקפחיה היא (שם). הא לא דמיא אלא כו' לעשר שנים. לא דמי לעלה זו שמכתיך און סתם. אלא לאומר שדה זו שמכתיך לעשר שנים, דאין צידו לפדותה ולהקדישה עכשיו, דקדשה. דהא שלו היא (שם נט).

פירוש הר"ש

א"ר [אילא]. אין הכי נמי דקדשה: מי לא קדשה. אם מכרה וסורה ולקחה: הא לא דמיא. מסקנא דפירכא היא: לכשאקחנה ממך דלא קדשה. למ"ד אין אדם מקדיש דבר שלא צה לעולם: גבי זבינא פסיקא מילתיהו. שאין לו צה לא גוף ולא פירות: גבי אשה מי פסיקא מי פסיקא מילתיהו. הגוף הוא שלה אלא שמשועבד לצעל מעשה ידיה הלכך יכולה להקדישה: הא לא דמיא. מסקנא דלמקפחיה היא: אשה אין בידה להתגרש. הלכך אי מדמיית לה להא לא מני לאקדושה: הא לא דמיא. אלא ליכא שקבעו זמן למשכנתא שאין צידו לפדותו צמון אומן ואפילו היי יכול להקדיש וה"ה פאשה נמי: אשה מי אית לה קיפואה. לעולם אין צידה להתגרש: